

Sygn. akt IV Cz 330/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku, IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariola Watemborska

Sędziowie SO: Dorota Curzydło, Jolanta Deniziuk

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy wniosku **A. S. (1) i E. L.**

o zniesienie współwłasności

w przedmiocie przyznania biegłemu wynagrodzenia

na skutek zażalenia E. L. i A. S. (2)

na postanowienie Sądu Rejonowego w Lęborku z dnia 22 lutego 2013 r.,

sygn. akt I Ns 353/11

postanawia:

1.zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznać biegłemu J. M. kwotę 1271,73 zł (tysiąc sto dziewięćdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt trzy grosze) tytułem wynagrodzenia za sporządzenie opinii uzupełniającej i oddalić wniosek w pozostałym zakresie,

2.oddalić zażalenie w pozostałym zakresie .

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2013 roku (sygn. akt I Ns 353/11), Sąd Rejonowy w Lęborku przyznał biegłemu sądowemu J. M. kwotę 2.476,61 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie pisemnej opinii uzupełniającej.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżyli wnioskodawcy E. L. i A. S. (2), domagając się zmiany ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lęborku. Z całokształtu ich pisemnych wypowiedzi wynika, iż kwestionują oni zasadność ustaleń Sądu I instancji co do rzeczywistego czasu pracy potrzebnego do sporządzenia opinii uzupełniającej. Nadto zarzucili biegłemu J. M., iż nadmiernie rozbudował on swoją opinię o kwestie nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wskazali ponadto, iż wbrew twierdzeniom biegłego część wykazanych przez niego czynności wykonali sami (pomiary nieruchomości, dostarczenie wypisu z mapy ewidencyjnej).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zważyć należy, iż zgodnie z art. 288 k.p.c. biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę.

Jak z kolei stanowi § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego obejmują: wynagrodzenie biegłego za wykonaną pracę, koszty zużytych materiałów, inne wydatki niezbędne do wydania opinii.

Biegły sądowy powołany w niniejszej sprawie bezsprzecznie zrealizował zlecenie Sądu I instancji, polegające na opracowaniu opinii uzupełniającej dotyczącej zniesienia współwłasności nieruchomości położonej w L. przy ul. (...), zabudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczym. W związku z tym obowiązkiem Sądu I instancji było przyznać mu należne wynagrodzenie.

Biegły J. M. do opinii dołączył z rachunek (...)opiewający na kwotę 2.476,61 zł oraz kartę pracy. Jedną godzinę swojej pracy wycenił na 47,78 zł. Wyjaśnił w tym miejscu, iż z uwagi na skomplikowany charakter sprawy i swoje długoletnie doświadczenie w pełnieniu funkcji biegłego sądowego, podstawową stawkę godzinną wynagrodzenia zwiększył o 50 %. Dodatkowo w ramach wnioskowanej kwoty uwzględnił koszty sporządzenia opinii w kwocie 277,73 zł (koszty korespondencji – 24,75 zł, maszynopisanie, ksero, bindowanie – 169,40 zł, koszty paliwa na trasie S.-L.-S.– 83,58 zł. Wskazał przy tym, że zaznajomienie z aktami zajęło mu - 1 godzinę, wizja lokalna w dniu 27 października 2012 roku - 1 godzinę, przypomnienie sobie poprzednio sporządzonej opinii - 8 godzin, analiza normy PN-70/B- 02365 i PN-ISO 9836:1997 - 8 godzin, analiza ustawy o własności lokali i rozporządzenia w sprawie warunków technicznych – 8 godzin, opracowanie opinii uzupełniającej - 18 godzin, sporządzenie załączników - 2 godziny.

Zasadnicze znaczenie w niniejszej sprawie miało ustalenie, które przepisy dotyczące wysokości wynagrodzenia biegłego mają zastosowanie do złożonego przez biegłego J. M. wniosku.

Ustawa z dnia 31 sierpnia 2012 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, z dniem 5 listopada 2012 roku zmieniła m.in. art. 89 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, którego ustęp 3 zdanie 2 głosi obecnie, że podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa. Natomiast w rozporządzeniu z 18 grudnia 1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, które zostało utrzymane w mocy na okres do 5 maja 2013 roku, podstawę obliczenia wynagrodzenia biegłych stanowiła kwota bazowa dla osób, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Wskazany w ten sposób przepis odwoływał się do dwóch kategorii osób: 1) osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz 2) członków korpusu służby cywilnej i innych wymienionych tam szczegółowo kategorii urzędników. Od wielu lat ustawy budżetowe ustalają dla obu tych grup dwie różne kwoty bazowe. W związku z tym wykształciła się w sądach praktyka stosowania stawki wyższej tj. przewidzianej dla m.in. członków korpusu służby cywilnej. Od kilku lat jest to niezmiennie 1.873,84 zł. Natomiast kwota bazowa dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe wynosi od kilku już lat 1.766,46 zł.

Należy w tym miejscu podkreślić, że § 2 ust. 2 rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, który stanowi, iż wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę wynosi za godzinę pracy od 1,2% do 1,7% podstawy obliczania. W tej sytuacji w zależności od tego, które przepisy przyjmiemy za podstawę wyliczenia, maksymalna stawka godzinna wynagrodzenia będzie się wahała od 31,86 zł/h (1,7% x 1.873,84) do 30,03 zł/h (1,7% x 1.766,46).

Mając na względzie fakt, iż Sąd I instancji zlecił biegłemu J. M. sporządzenie przedmiotowej opinii w dniu 2 października 2012 roku, a więc jeszcze przed wejściem w życie nowej regulacji, Sąd Okręgowy uznał, iż w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują stare przepisy odwołujące się do art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 23 grudnia 1999

roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Tym samym maksymalna, zasadnicza stawka godzinowa przyjęta za podstawę wyliczenia wynagrodzenia biegłego mogła sięgać kwoty 31,86 zł/h.

Zgodnie natomiast z § 2 ust. 3 przywołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, wynagrodzenie określone w ust. 2 może być na wniosek zainteresowanego podwyższone w granicach do 50 % stawki, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat.

W ocenie Sadu Okręgowego sprawy dotyczące zniesienia współwłasności i opracowania możliwych wariantów podziału nieruchomości są z natury złożone i skomplikowane. Należy jednak podkreślić, iż przedmiotem opinii uzupełniającej było w gruncie rzeczy ustosunkowanie się do - jakkolwiek licznych i zawyłych - zastrzeżeń uczestników postępowania zgłoszonych jednak w stosunku do sporządzonej wcześniej opinii zasadniczej. Tym samym rola biegłego sprowadzała się w głównej mierze do wyjaśnienia wątpliwości uczestników, jakie pojawiły się na tle znanych mu już zagadnień. W związku z powyższym, mając na uwadze bogate doświadczenie zawodowe biegłego, należało uznać, iż w niniejszej sprawie zaszyły okoliczności umożliwiające podwyższenie wynagrodzenia o 20 %. W konsekwencji stawka godzinna stanowiąca podstawę wyliczenia wynagrodzenia biegłego została ustalona na kwotę 38,23zł (31,86 zł x 1,20).

Dokonując analizy karty pracy biegłego Sąd II instancji uznał, że doszło do zawyżenia czasu pracy potrzebnego do sporządzenia zleconej opinii uzupełniającej.

Zasadą jest, że wysokość przysługującego biegłemu za wykonaną pracę wynagrodzenia określa Sąd, uwzględniając: 1) kwalifikacje biegłego, 2) potrzebny do wydania opinii nakład pracy oraz 3) poświęcony czas (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 25 kwietnia 1963 r., VI KO 3/63, za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex). Powyższe kryteria, jakimi obowiązany jest kierować się sąd, są wprost wyartykułowane w przepisach art. 89 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Według wskazań judykatury, sąd może skontrolować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin niezbędnych do sporządzenia opinii (poświęconych na czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy oraz na opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem) i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego. Jednak ilość czasu, którą trzeba poświęcić na określoną czynność, jest zależna od wielu czynników, a wśród nich także od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności, podany zatem w rachunku czas poświęcony na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu. Jeżeli więc nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu niż to wykazano w rachunku, może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, iż – opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym – można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu niż podaje w rachunku (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 1959 r., I CZ 82/59, OSNCK 1961, nr 2, poz. 41).

Złożona opinia jest na pierwszy rzut oka obszerna. Została wprawdzie napisana standardową czcionką, jednakże odstępki między poszczególnymi wierszami są ponadprzeciętne. Sama opinia zawiera niespełna 24 strony, przy czym w zawarte są w niej informacje ogólne dotyczące jej zawartości, czy korespondencji z Sądem. Do opinii biegły dołączył 4 załączniki, z których 3 nie mają znaczenia dla rozpoznawanej sprawy (m.in. korespondencja z Sądem i uczestnikami postępowania). W tym miejscu należy odwołać się do utrwalonego w orzecznictwie stanowiska Sądu Najwyższego, zgodnie z którym, w sytuacji gdy biegły rozbudował niepomrotnie opinię ponad rzeczywistą potrzebę, sąd może zmniejszyć żądane przez niego wynagrodzenie (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1973 r., I CZ 86/73 – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex).

W świetle powyższego należało uznać, że zapoznanie się z aktami sprawy zajęło biegłemu nie więcej niż 1 godzinę, przypomnienie sobie przez biegłego treści sporządzonej dwa i pół miesiąca wcześniej opinii - nie więcej niż 2 godziny,

wizja lokalna w dniu 27 października 2012 roku - 1 godzinę, analiza normy PN-70/B- 02365 i PN-ISO 9836:1997 - 1 godzinę, analiza ustawy o własności lokali i rozporządzenia w sprawie warunków technicznych – 1 godzinę, opracowanie opinii uzupełniającej - 18 godzin, sporządzenie załączników - 2 godziny.

W konsekwencji łączny czas potrzebny do przygotowania przedmiotowej opinii uzupełniającej wyniósł nie więcej niż 26 godzin.

Należy podkreślić, że biegły jest z założenia specjalistą w swej dziedzinie i z natury rzeczy posiada wiadomości specjalne, dzięki czemu sądy zlecają mu sporządzenie opinii. Trudno więc przypuszczać, by biegły, legitymujący się wieloletnim doświadczeniem w omawianej dziedzinie zmuszony był poświęcić, aż 16 godzin na „analizę normy PN-70/B- 02365 i PN-ISO 9836:1997 oraz ustawy o własności lokali i rozporządzenia w sprawie warunków technicznych”. Z pewnością bowiem z zagadnieniami tymi stykał się w przeszłości niejednokrotnie i nie potrzebował, aż dwóch ośmiogodzinnych dni roboczych, by je sobie przypomnieć. Podobnie nieuzasadniona wydaje się konieczność poświęcenia, aż 8 godzin na przypomnienie sobie własnej, sporządzonej przed kilkoma tygodniami opinii liczącej 21 stron.

Wobec powyższego przyznane biegłemu wynagrodzenie – przy uwzględnieniu maksymalnej dopuszczalnej stawki godzinowej nie mogło przekroczyć 994 zł (26 h x 38,23 zł).

Bezsprzecznie biegły w celu wykonania potrzebnych dla sporządzenia opinii pomiarów musiał się udać na opisaną wyżej działkę. Deklarowana przez niego odległość, którą pokonał w tym celu nie budzi wątpliwości (2 x 50 km). Uwzględniając zatem stawkę kilometrową (0,8358 zł za 1 km) wynikającą z § 2 pkt 1 b rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 roku w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy, należało uznać, że wykazany przez biegłego koszt dojazdu w kwocie 83,58 zł (100 km x 0,8358 zł) jest w pełni uzasadniony.

Sąd II instancji uznał również za uzasadnione pozostałe wykazane przez biegłego wydatki (koszty korespondencji – 24,75 zł, maszynopisanie, ksero, bindowanie – 169,40 zł).

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, mocą art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, iż przyznał biegłemu J. M. kwotę 1271,73 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie opinii uzupełniającej i oddalił wniosek w pozostałym zakresie. Dalej idące zażalenie nie zasługuje na już na uwzględnienie. Wbrew bowiem zarzutom skarżących biegłemu, któremu sąd zlecił przeprowadzenie opinii, przysługuje wynagrodzenie za jej sporządzenie.